

POKUPIĆ (17) *vb pf*

o jasne.

[*inf* pokupić.] ◇ *fut* 2 *sg* pokupisz (1). ◇ 3 *sg* pokupi (3). ◇ *praet* 3 *sg m* pokupił (3), [pokupieł]. *f* pokupiła (1). ◇ 3 *pl m pers* pokupili (1). ◇ [*plusq* 3 *sg m* był pokupił.] ◇ *con* 2 *sg m* by pokupił (1). ◇ 3 *sg m* by pokupił (1). ◇ [3 *pl m pers* by pokupili.] ◇ *impers praet* pokupi(o)no (2). ◇ *part praet act* pokupiwszy (4).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVIII w.

1. *Kupić, nabyć* (często wiele rzeczy) [*kogo* (1), *co* (7)] (8) : Iuż ná to żadnego inšzego lekárftwa nie máłz by pokupił wšytki zioła *RejZwierc* 79v; Aby żaden niemogł wżywać żadnych potrzeb cudzoziemskich/ ażby pierwey potrzeby do pośpolitego rużenia potrzebne pokupił *GrabPospR* K3; Wśák oni brácia Iozefá łzukáią/ A do gumien się do AEgiptłkich máią/ A wory wźiąwšy pokupili żyto *KlonFlis* D3v; [yzem ya [...] wypuscilem Kozakow wassey Yasnosczi z turkiedy ziemie sto i dwadziescia, pokupiwssi y kawtany *CorfusDocum* 1563 nr 119; Ociec pana z Dambrowice [...] pokupił kilka ogrodów miesckich *LustrSand* 246; *LustrMaz* I 47; *ŚmigłLichwa* 73; *AktaSejmikPozn* 1600/223].

pokupić do czego (1): [*papież Anastazjusz IV*] kielichy/ ornaty/ y ine rzeczy pokupił do kościołow. *BielKron* 181.

pokupić od kogo (1): *LibMal* 1554/186; [Mieszczanie kazimierscy [...] podali registr przed rewizorami domów poczet, które ślachta od sąsiad ich pokupiła *LustrKraK* I 22; *LustrLub* 64].

[*pokupić u kogo*: *KsięgaSądIwk* 1594 nr 209; Dwaj Włosiska jakieś dwie moskiewcze dziewczęta pokupili u Kozaków *PiotrDzien* 317. Cf »drogo pokupić«.]

[*pokupić za co*: że mają w mieście czynsz domowy na ratusz, ale z tych tylko domów, które Rzeczpospolita pokupiła za grosz pospolity na ratusz *LustrLub* 5.]

pokupić gdzie (2): ktorego woyská [*tureckiego*] było trzydzieści tyfiąc/ między kthorymi było Krześcijan trzy tyfiące co nalepšzych mężow/ ktore iezcże małymi dźiatkami pokupiono w kroleŕtwie Pop Ianá *BielKron* 458. Cf »pokupić sobie«.

Zwroty: [»*u kogo*] drogo pokupić«: Abowiemem zgarbarzmi smową wczinil abi łkori od niego thim drozey pokupili *ZapWpolActAdv* 1550 205/155v.]

»pokupić sobie« [*czym gdzie*] (1): pokvpyl sobye moym skarbem domj kamienne welwowye *LibLeg* 10/123.

[»towary pokupić«: bo iefli mnieyšzą cenę stánowią dla tego aby przywieżone towary miešczanie pokupiwšy/ zbogáćić się mogli: byłoby to przeciwko łprawiedliwości. *ŚmigłLichwa* 73.]

Szereg: »opatrzyć i pokupić« (1): Do Piwnicze winney. Wšitky naczinia. i inšze potrzebne rzeczy. [...] s Skarbu Litewłskiego opatrzone i pokupiono *WyprKr* 118.

a. [*Wykupić, spłacić* *u kogo*]: Ma ta wieś włók wšytkich 40, między któremi włók wójtowskich 3, a włók 9, których jeszcze kmiecie u p. starosty nie pokupili. *LustrMaz* II 163.]

2. *Zjednać sobie kogoś pieniędzmi, przekupić* [*kogo*] (1) : To się oni z tym wšytkiem do łądu włoką/ pokupiwšy świadki/ ták iż nie tén wygra kto ma łprawiedliwą/ ále tén kto ma więcej pieniędzy świadkom ná zapłátę *GórnRozm* G3v.

3. Zyskać coś, doznać jakiejś korzyści, osiągnąć [co] (2) :

Zwrot: »nic nie pokupić« [w tym: *czym (1)*] (2): Pátrrze gdy nędznik przydzye do łpolnego ładu/ A gdzyełz końcá doczeka iuż łwoiego błędu. Ná pirwłzy rok da łie zdác á nic nie pokupi *RejWiz* 123v; *APpellatio* iest rzecz łzeyłza, y nic Sędzia tym niepokupi *SarnStat* 1298; [*LorichKosz* 163].

4. praw. Zapłacić karę pieniężną za popełnione przestępstwo (5) :

Zwroty: [»[komu] emendę [= odszkodowanie] pokupić«: A iefliby go [ławnika] złaiął/ iuż po wyrzeczeniu Decretu/ ná ktoryby y drudzy ławnicy zezwolili/ tedy włzytkim ławnikom emendy pokupi *LorichKosz* 207.]

»pokupić winę« [w tym: *czym (= jaką sumą) (2), komu (2)*] [*szyk zmienny*] (5): Święto pietrze v iednego A kolendá v drugiego Trzeci też pokupił winę Nie rychło zwiozł dziełięcinę *RejRozpr* B2; Kto położy komu pozew ná pozew/ y obá będą o iednę rzecz: táki powod pokupiłwłzy winy trzemá grzywnomá łtronie/ [...] ma iednego pozwu odłtąpić. *UstPraw* H4, F, H; *SarnStat* 1160.

5. Zostać ukaranym (1) :

Zwroty: [»gardło pokupić« = *zostać skazanym na karę śmierci*: Ponieważ więzień, wedle srogości prawa pytany, nie zna się ku żadnemu uczynkowi, jedno ku trzem snopom żyta, przeto ani kaźni, ani gardła nie pokupił. *OrtyleSqdWpol* 1545 nr 87.]

»[kaźń], winę pokupić« = *ponieść karę (1)*: Sąsiádá zabić á Tátáryzná iednákowa śmierć/ ále nie iednákowa rzecz iest: zabiłefzli łásiádá/ winę pokupiłz zabiłefzli Tátáryzná/ chwałę mieć będziełz *OrzRozm* L; [*OrtyleSqdWpol* 1545 nr 87; Bo v nich [u *heretyków*] może każdy w święto co inłzého by nagorłze^{go}/ krom roboty vczynić a winy niepokupi *MurzNT* 111v].

6. [Popelnić coś, dopuścić się czegoś [co]: bowiem gdy kto iuż łpuści łie ná indulty/ ná odpułty/ á kupi ie łobie/ ázałz nie rozgrzelzáią iáwnych grzelznikow/ y tego coby Oycá/ Mátkę/ brátá/ Mnichá/ zabił/ [...] Świętokrayłthwo pokupił/ y co iedno może być miánowánego nagorłzého/ [...] tho włzytko odpufzczá/ rozgrzelzá *GilPos* 21.]

Synonimy: **1.** nabyć; **a.** splacić; **3.** osiągnąć, zyskać; **6.** dopuścić się, popelnić.

Formacje współrdzene cf 1. KUPIĆ.

Cf **POKUPIENIE**